

Minimalismus: dialog výtvarného umění a architektury s uživatelem

David Seidler

Umění minimalismu

Minimalismus nebo také ABC art, Literal art jak jej nazývá Michael Fried v esejí Art and Objecthood, nebo Primary structures podle stejnojmenné výstavy v židovském muzeu v New Yorku z roku 1966. Nakonec se ujal pojem minimalismus ("minimal art"), který poprvé použil anglický filosof umění Richard Wolheim.

Minimalismus se jako umělecký směr prosazoval od šedesátých let minulého století. Jeho charakteristiky jsou reduktivnost formy, používání průmyslových postupů, jednoduchost a vyniknutí materiálu. Sám Donald Judd, který je považován za jednoho z předních umělců minimalismu, se podivuje nad označením minimální. Judd se ptá: *Co je na tom minimálního?*

Minimalismus vzniká jako reakce na abstraktní expresionismus, jehož nejnámějším představitelem byl Jackson Pollock. Minimalistická díla se tak dají popsat určitou chladností a kalkulem se kterým vznikají místo subjektivního gesta. Objekty jsou instalovány v galeriích s tou nejvyšší rafinovaností a matematickou přesností. Minimalismus vystihuje věta Frenka Stelly „Co vidíš je to, co vidíš“ (*“What you see is what you see”*). Umělci se distancovali od iluzivního zobrazování.

obr. 1. Carl Andre, 144 Magnesium square, 1969

obr. 2. Donald Judd, Untitled, 1980

repetitivní princip minimalistických děl

obr. 3. Pohled do výstavy Primary Structures v Židovském muzeu v New Yorku, 1966

Mezi uměním a architekturou, minimalistické památníky

Může se zdát paradoxní, že zrovna minimalismus distancující se od jakýchkoliv výkladů je použit jako výrazový prostředek vyprávění důležitých událostí historie. Ať se jedná o instalaci zasvěcenou Vladimíru Tatlinovi, přes Památník holokaustu v Evropě po Památník válečných veteránů z Vietnamu, vždy byl minimalismus použit jako forma nesoucí určité sdělení

obr. 5. a 6. Peter Eisenmann, Památník holokaustu židů v Evropě, dokončen 2005, Berlín

Minimalismus použitý pro komunikaci historické události, betonové „náhrobky“ působí svou tíží na diváka, který je procházením mezi nimi zapojen do působení památníku.

obr. 7. a 8. Maya Lin, Vzpomínka na veterány z Vietnamské války ve Washingtonu D.C., dokončeným roku 1982

Konkrétní připomínka osob v podobě vypsání jmen na stěně památníku

obr. 4. Dan Flavin, Památník pro Vladimira Tatlina, 1964

Instalace tvořená pro Flavina typickým použitím dostupných zářivek

Minimalismus v architektuře na území českých zemí

Architektura se reduktivností vyjadřuje už od dob známého hesla „Méně je více“ proneseného Miesem van der Roemem.

obr. 10 a 11. Marek Štěpán, kostel blahoslavené Marie Restituty, Brno Lesná, 2020

obr. 9. John Pawson, Klášterní kostel trapistů v Novém Dvoře, 2004

obr. 12. Petr Stolín, Alena Mičková, ZEN house Liberec, 2013

zdroje obrázků:

obr. 1 <https://www.tate.org.uk/art/artworks/andre-144-magnesium-square-101767>

obr. 2 <https://www.tate.org.uk/art/artists/donald-judd-1378>

obr. 3 <https://www.artnews.com/art-news/retrospective/archives-john-ashbery-primary-structures-1966-9628/>

obr. 4. http://www.effectiveemarks.com/old%20site/web%20flavin_site/flavin_essay_monuments.htm

obr. 5 a 6. archiv autora

obr. 7. a 8. <https://www.biography.com/news/maya-lin-vietnam-veterans-memorial>

obr. 9. <http://www.johnpawson.com/works/abbey-of-our-lady-of-novy-dvur>

obr. 10. a 11. <https://www.boysplaynice.com/architecture/#/atelier-stepan-kostel-bl-restituty/>

obr. 12. <https://www.archiweb.cz/b/zen-houses-atelier-a-dum>